

Ks. Tadeusz Ślipko SJ (1918-2015)

Posłowie

Ks. prof. Tadeusz Ślipko zmarł w piątek 1 maja 2015 r. w godzinach rannych w Krakowie w Szpitalu Specjalistycznym im. Józefa Dietla przy ul. Skarbowej 4. Poprzedniego dnia, tj. w czwartek 30 kwietnia rano został przewieziony do szpitala z Kolegium Jezuitów przy ul. Kopernika 26, gdzie – z krótkimi przerwami – mieszkał od roku 1948. Bezpośrednią przyczyną zgonu było zapalenie płuc.

Ks. Ślipko zdrowotnie trzymał się dzielnie. Choć od dłuższego czasu stawał się coraz słabszy, zachował dość dobrą sprawność fizyczną i umysłową niemal do końca swych dni. Odprawiał Msze św. i uczestniczył w życiu wspólnoty zakonnej, do której należał. Kryzys nastąpił niespełna dwa tygodnie przed śmiercią. Dnia 18 kwietnia został przeniesiony do infirmerii Kolegium.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się we środę 6 maja. Msza św. koncelebrowana pod przewodnictwem kard. Stanisława Dziwisza, arcybiskupa-metropolity krakowskiego, została odprawiona o godz. 11 w Bazylice pod wezwaniem Najśw. Serca Jezusa w Krakowie. W imieniu Ojca Prowincjała Jakuba Kołacza, który przebywał w Wiedniu na zjeździe prowincjałów jezuickich z Europy Środkowej i Wschodniej, powitał Kardynała i wszystkich zebranych Ojciec Socjusz (zastępca prowincjała) dr Jarosław Paszyński SJ. Następnie Ksiądz Kardynał w kilku zdaniach wskazał na zasługi Zmarłego, zwłaszcza dla Papieskiego Wydziału Teologicznego i dla Archidiecezji Krakowskiej.

Mszę koncelebrowało 95 księży, w większości uczniów Zmarłego. Najlicniejszą grupę stanowili jezuici. Ale było też sporo księży diecezjalnych oraz przedstawiciele różnych zakonów. W pożegnaniu brały udział delegacje z uczelni, w których Zmarły wykładał. A były to: Wydział Filozoficzny Towarzystwa Jezusowego w Krakowie (obecnie Akademia Ignatianum), Papieski Wydział Teologiczny w Krakowie (obecnie Uniwersytet Papieski Jana Pawła II) oraz Akademia Teologii Katolickiej w Warszawie (obecnie Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego). Zmarłego żegnała także rodzina, przyjaciele i znajomi oraz klerycy jezuicki i siostry zakonne.

Kazanie wygłosił przyjaciel Zmarłego ks. dr Robert Janusz SJ, który szczególną uwagę poświęcił zasługom naukowym oraz zaletom i cnotom życia codziennego śp. ks. Ślipki.

Pod koniec Mszy św. głos zabrała prof. Ewa Podrez z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, która jako dawna asystentka prof. Ślipki dała o nim osobiste serdeczne świadectwo. Wspomniała, że niedawno spotkawszy się z Profesorem, zapytała go, która z cnót jest jego zdaniem najważniejsza. Ks. Ślipko odpowiedział, że najważniejszą postawą człowieka jest dobroć.

Prof. Podrez pożegnała Zmarłego w imieniu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz Polskiego Towarzystwa Etycznego.

Ks. prof. Tadeusz Biesaga SDB odczytał okolicznościowe pismo rektora Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, ks. prof. Wojciecha Zyzaka. Wyraził też swoją wdzięczność Zmarłemu, który przez zatrudnienie na Akademii Teologii Katolickiej w 1988 r. otworzył mu drogę do dalszego rozwoju i kariery naukowej na wyższych uczelniach.

Następnie ks. prof. Józef Bremer SJ, rektor Akademii Ignatianum, odczytał listy, które napłynęły po śmierci ks. Ślipki. Nadesłali je: arcybiskup-metropolita warszawski, kard. Kazimierz Nycz; przewodniczący Rady Naukowej Konferencji Episkopatu Polski, bp łowicki Andrzej F. Dziuba; rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, ks. prof. Antoni Dębiński; oraz przewodniczący Komitetu Nauk Filozoficznych Polskiej Akademii Nauk, prof. Piotr Gutowski.

Na zakończenie uroczystości w Bazylice rektor Kolegium Jezuitów w Krakowie ks. Andrzej Migacz SJ podziękował wszystkim za wspólną modlitwę i zaprosił rodzinę Zmarłego i gości, w szczególności koncelebransów, po zakończeniu pogrzebu na obiad do Kolegium.

Kondukt pogrzebowy od bramy głównej cmentarza Rakowickiego wyruszył o godz. 13. Prowadził go ks. infułat Bronisław Fidelus, wikariusz generalny arcybiskupa krakowskiego. Ojciec Ślipko został pochowany w nowszym grobowcu jezuitów przy alei głównej.

Kard. Nycz w swym liście napisał m.in.: „Dowiedziawszy się o śmierci O. Prof. Tadeusza Ślipki, pragnę tą drogą wyrazić swoją wdzięczność za jego życie, kapłaństwo, naukowe i dydaktyczne dzieło, niezwykle ważne dla Kościoła w Polsce. [...] Sam zaliczam się do jego uczniów, zarówno podczas studiów seminaryjnych jak i licencjackich, i wiem, jak naszemu pokoleniu przez swoje wykłady dawał pewny i spójny fundament etyczny, tak ważny w tamtym czasie, a jeszcze ważniejszy dziś. Ceniliśmy go za to, choć był profesorem wymagającym.”

Sylwetkę i dokonania Zmarłego trafnie scharakteryzował w nadesłanym

piśmie prof. Gutowski z Polskiej Akademii Nauk: „Odejście Ojca Profesora jest wielką stratą dla polskiego środowiska filozoficznego, łączył On bowiem w swoim długim i pięknym życiu kilka pokoleń humanistów, łączył trzy ważne ośrodki akademickie: Lwów, Kraków i Warszawę, i wreszcie – chyba najważniejsze – łączył ludzi różnych światopoglądów. Choć religia stanowiła centrum jego życia, umiał dostrzec wartościowe idee u tych, którzy nie podzielali jego przekonań i taka postawa zyskiwała mu powszechne uznanie i szacunek.

Owocem długiego życia i niezwyklej pracowitości jest imponujący dorobek publikacyjny, głównie z zakresu etyki, który na trwałe wszedł do skarbcza nauki. Charakterystyczne jest to, że Ojciec Ślipko nie poprzestawał na formułowaniu ogólnych zasad etycznych, ale podejmował różne aktualne zagadnienia, włącznie z tymi, które budzą najgorętsze kontrowersje. Bez cienia przesady można Go nazwać polskim pionierem badań w zakresie etyk szczegółowych.

Wdzięczni jesteśmy zarówno za książki i artykuły broniące pewnej wersji personalizmu, jak i za personalizm praktyczny, przejawiający się w życzliwości dla ludzi oraz w niewymuszonej pokorze i pogodzie ducha.”

Ks. Tadeusz Ślipko należy do najwybitniejszych polskich etyków XX wieku. W moim przekonaniu jest w tym gronie postacią najwybitniejszą. Główne jego zasługi w dziedzinie etyki są następujące:

- 1) Opracowanie i wydanie – po raz pierwszy w języku polskim – publikacji obejmujących całokształt etyki filozoficznej, a więc zarówno etyki ogólnej, która miała 5 wydań, jak i etyki szczegółowej, tak indywidualnej (osobowej), jak i społecznej.
- 2) Etyka w jego ujęciu posiada kilka cech nowatorskich. Jeśli chce się ją scharakteryzować najogólniej, to można ją nazwać „wersją aksjonomiczną” etyki chrześcijańskiej. Oznacza to, że kładzie ona duży nacisk na rolę wartości w strukturze porządku moralnego. W porządku tym chodzi o rozwój i doskonalenie się osoby ludzkiej.
- 3) Jako pierwszy w polskiej literaturze filozoficzno-etycznej obszernie rozpracował problematykę bioetyczną, która – wraz z rozwojem nauk biologicznych i medycznych – stawała się coraz bardziej aktualna. Uczynił

to w dziele *Granice życia. Dylematy współczesnej bioetyki* (Warszawa 1978, Kraków 1994²). Ponowił zaś w książkach *Za czy przeciw życiu* (Kraków 1992), *Bioetyka. Najważniejsze problemy* (Kraków 2009) oraz *Aborcja* (Kraków 2010). Był więc w Polsce pionierem tak aktualnej obecnie refleksji bioetycznej.

- 4) Wydał też gruntowne prace na temat samobójstwa, kary śmierci, obrony sekretu oraz etyki ekologicznej.
- 5) Na podkreślenie zasługuje zwłaszcza to, że w swych pracach przywiązywał wielką wagę do zagadnień metodycznych i metodologicznych. W związku z tym rozwinął oraz pogłębił metodologię, zwłaszcza etyki, co – jak wiadomo – ma kluczowe znaczenie dla każdej dyscypliny wiedzy, a szczególnie dla dyskursu etycznego i uzasadniania jego wniosków.

Roman Darowski SJ